

Direktivet om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster är tillämpligt på tillhandahållande av gränsöverskridande tjänster inom vägtransportsektorn

Arbetstagare från Tyskland och Ungern var verksamma som förare inom ramen för fraktavtal avseende internationella transporter. Avtalen hade ingåtts mellan ett transportföretag med lokaler i Erp (Nederländerna), Van den Bosch Transporten BV, och två systerbolag, det ena bildat enligt tysk rätt och det andra enligt ungersk rätt. Samtliga bolag ingick i samma koncern och förarna var knutna till dessa olika bolag. Under den aktuella perioden utfördes fraktuppdragen i regel med utgångspunkt från Erp och avslutades där, men merparten av de transporter som utfördes på grundval av de aktuella avtalen om fraktuppdrag ägde emellertid rum utanför Nederländernas territorium. I egenskap av medlem av den nederländska åkeriföreningen, omfattades Van den Bosch Transporten av det kollektivavtal som är tillämpligt i denna sektor (nedan kallat kollektivavtalet för godstransportsektorn), vilket ingåtts mellan denna åkeriförening och Federatie Nederlandse Vakbeweging (samorganisationen för nederländska fackföreningar, nedan kallad FNV). Ett annat kollektivavtal, som bland annat är tillämpligt på godstransport på väg för annans räkning, och vars bestämmelser i allt väsentligt är identiska med dem i kollektivavtalet för godstransportsektorn, hade till skillnad från det förstnämnda kollektivavtalet förklarats ha allmän giltighet. Enligt nationell rätt undantogs emellertid företag som omfattades av kollektivavtalet för godstransportsektorn från tillämpningen av kollektivavtalet för vägtransporter för annans räkning, under förutsättning att de iakttog det förstnämnda avtalet.

När Van den Bosch Transporten anlidade förare från Tyskland och Ungern borde detta bolag enligt FNV ha tillämpat de grundläggande arbetsvillkoren i kollektivavtalet för godstransportsektorn på dem, i deras egenskap av utstationerade arbetstagare i den mening som avses i direktivet om utstationering av arbetstagare¹. Eftersom de grundläggande arbetsvillkor som stadgas i detta kollektivavtal inte tillämpats på de aktuella förarna, väckte FNV talan mot de tre transportföretagen. Talan bifölls i första instans genom mellandom, vilken dock upphävdes efter överklagande. Domstolen i andra instans fann bland annat att de aktuella fraktavtalen inte omfattades av det ovannämnda direktivets tillämpningsområde, eftersom endast fraktavtal som – åtminstone huvudsakligen – utförs "inom en [annan] medlemsstats territorium" avses.

Efter överklagande från FNV har Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen, Nederländerna), mot denna bakgrund, ställt en rad tolkningsfrågor till EU-domstolen vilka huvudsakligen rör under vilka villkor en arbetstagare kan anses utstationerad "inom en medlemsstats territorium" inom vägtransportsektorn.

Domstolens bedömning

Domstolen (stora avdelningen), påpekar inledningsvis att direktivet om utstationering av arbetstagare är tillämpligt på tillhandahållande av gränsöverskridande tjänster inom vägtransportsektorn. Direktivet är nämligen i princip tillämpligt på alla former av tillhandahållande

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EGT L 18, 1997, s. 1).

av tjänster över gränserna som innebär utstationering av arbetstagare, oavsett till vilken ekonomisk sektor tjänsten har anknytning. Till skillnad från ett klassiskt liberaliseringsinstrument, eftersträvar direktivet en rad mål avseende behovet av att främja tillhandahållande av gränsöverskridande tjänster samtidigt som en lojal konkurrens säkerställs och skyddet av arbetstagarnas rättigheter garanteras. Det faktum att direktivets rättsliga grund inte innehåller bestämmelser om transporter, utesluter således inte att tillhandahållande av gränsöverskridande tjänster inom vägtransportsektorn, bland annat godstransport, kan omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Vad därefter gäller frågan om de berörda förarna ska anses som utstationerade arbetstagare erinrar domstolen om att för att en arbetstagare ska anses vara utstationerad "inom en medlemsstats territorium" måste utförandet av dennes arbete ha en tillräcklig anknytning till detta territorium. Frågan huruvida det föreligger en sådan anknytning ska avgöras genom en helhetsbedömning av sådana faktorer som arten av det arbete som den berörde arbetstagaren utför inom nämnda territorium, graden av anknytning mellan arbetstagarens verksamhet och varje medlemsstats territorium där arbetstagaren är verksam samt hur stor del nämnda verksamhet där utgör av transporttjänsten i dess helhet.

Den omständigheten att en internationell lastbilschaufför, som ett företag etablerat i en medlemsstat ställt till förfogande för ett företag etablerat i en annan medlemsstat, erhåller de instruktioner som är förenade med dennes uppdrag och börjar eller avslutar uppdragen vid det andra företagets säte, räcker inte i sig för att denne förare ska anses ha "utstationerats" till denna andra medlemsstat i den mening som avses i direktivet om utstationering av arbetstagare, om inte utförandet av förarens arbete, på grundval av andra omständigheter, har en tillräcklig anknytning till detta territorium.

Domstolen preciserar vidare att den omständigheten att de företag som är parter i avtalet om att ställa arbetstagare till förfogande ingår i samma koncern inte i sig säger något om graden av anknytning mellan arbetstagarens utförande av arbetet och den medlemsstats territorium dit den berörda arbetstagaren utstationerats. En dylik koncernanknytning är således inte relevant vid bedömningen av huruvida det skett en utstationering av arbetstagare.

Vad mera specifikt gäller cabotagetransporter – på vilka direktivet om utstationering av arbetstagare är tillämpligt såsom följer av förordningen om godstransporter på väg² – påpekar domstolen följande. Cabotagetransporter äger uteslutande rum på värdmedlemsstatens territorium, vilket gör det möjligt att anse att förarens utförande av arbetet i samband med sådana uppdrag har en tillräcklig anknytning till detta territorium. Cabotagetransporternas varaktighet saknar relevans vid bedömningen av huruvida en sådan utstationering föreligger, utan att det påverkar medlemsstaternas möjlighet enligt direktivet att inte tillämpa vissa bestämmelser i direktivet, bland annat vad gäller minimilön, om utstationeringens varaktighet inte överstiger en månad.

Slutligen slår domstolen fast att medlemsstaterna enligt direktivet är skyldiga att se till att berörda företag garanterar de arbetstagare som är utstationerade inom deras territorium en rad arbets- och anställningsvillkor som är fastställda i bland annat kollektivavtal som förklarats ha allmän giltighet. Det rör sig här om sådana kollektivavtal som ska följas av alla företag inom den aktuella sektorn eller det aktuella arbetet och inom det aktuella geografiska området. Frågan huruvida ett kollektivavtal har förklarats ha allmän giltighet ska bedömas mot bakgrund av tillämplig nationell rätt. Domstolen preciserar dock att detta begrepp även omfattar ett kollektivavtal som inte har förklarats ha allmän giltighet, men vars efterlevnad är ett tvingande krav för de företag som omfattas av nämnda avtal för att de ska kunna beviljas undantag från tillämpningen av ett annat kollektivavtal som för sin del har förklarats ha allmän giltighet, och vars bestämmelser i sak är identiska med bestämmelserna i detta andra kollektivavtal.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om

² i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1072/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler för tillträde till den internationella marknaden för godstransporter på väg (EUT L 300, 2009, s. 72).

giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106